

talán inkább a mindenért való megszenvedést választja: problematikus költő. A feljes kiérettség fázisában az az elemzhetetlen hitel árad verseiből, mely a nagy költészet igazi fémjelzője: itt már minden, amit mond és ahogyan mondja, új értelemmel telik meg, s elmozdíthatatlan végső igazság kifejezőjévé válik.

A közvetlen halála előtt írt versek sorozata, a „Mindhalálig“ a természet, emberi lélek után a legvégső összefogó erő, a halál élményét ragadja meg. Reménytelenségükön túl van ezekben a versekben valami heroikus szembefeszülés az élmúlással. Torkot fojtogató túlfűtött-szerű sorok lobbannak föl a végső számolás pillanatában.

„Tartsátok lapjaim a fény felé
és lássátok meg rejtett vízjelét!“ —

hallik át hozzánk. Ez a végső egyszerűség, a formai ékítményeken rég túljutott, már csak élet-halál dolgairól szóló hang őrzi meg Sárközi Györgyöt. Lírája így, egészében, új értékelést igényel — s az egyes darabok együttesen revelációvá magasodva lépnek be a magyar költészetbe.

Vidor Miklós

CSORBA GYÖZŐ: SZABADULÁS.

Versék. (Batsányi Társaság kiadása.)

Igényes, könnyű sikerekre nem pályázó költő Csorba Győző. Nehezeveretű verseiből klasszikus iz. tömörség csendül. Ez évben Baumgarten-díjat kapott s úgy hiszem, hogy éppen ez a klasszikus tömörség az, ami erre érdemessé tette. Annál érdekesebb és megkapóbb ez a stílus, mert ugyanakkor, amikor hömpölygő, néha szinte lenyűgöző képgazdasággal kápráztat,

„A kényes-omlatag vidék remegve füstölög szét

S az íves láthatár merev szélébe ékelt és hasztalan szabadozó tavakból mohón hörpölgöt hosszú kortyokat a földre-hajló teknőforma ég-alj.“

ugyanakkor a könnyed, finom jelzők, lebegő képek, hasonlatok díszítik: „Kucorgó, gyáva kedvedet cikázó gyík hátára fektesd...! „az orra-éjtő árok föltelik...“ „az idétlen fegyelem zörgő pánccélján kivirágzik a ritka szabadság...“ „fátylas kedv“, „fátott szájú kémények“ stb.

A nyomasztó kód, mely különösen az utóbbi években megülte a költészetet, Csorba Győzőnél is megvan. Végig az egész kötetben érezzük ezt, de nála ér-

zünk már valami mást is. A költőben tudatosult ez a dekadens érzéskomplexum és szabadulni szeretne tőle. Szeretné lerázni magáról, mint kínzó bilincseket. Minden szebb versében ez a vágy a feszítő erő.

„A nap ketrecbe hull, ketrec rácsai várják a napot,
leroskad a híd, mely az este homályos partjairól
a hajnal tiszta ormaihoz vezet.“

Igen sok a megnevezhetetlen érzés Csorba Győző verseiben, amelyeket éppen az a szokatlan bizarrság érzékeltet, ami nemcsak egyes versszakokban, hanem néha egész versben jelentkezik (Naplójegyzet). A zengő sorok, hibátlan ritmus azonban bizonyítják, hogy élmény van mögöttük. Talán éppen a négy fal közé zárt élet, a kilátástalanság keserű élménye, amely alól szabadulni szeretne. A „Szabadulás“ c. versében olyan strófát találunk, amelyben sűrítetten benne van minden mondanivalója: érzésvilága, vágya, bizarr, majd hirtelen, bámulatosan finom képekben föloldódó képzelete.

„Nyitott tenyérre fekszik és megcsillan
[a kemény közöny,
halott mocsár-szag hömpölyög a röncs
[mező felett,
sudárló nyárfák töre szúr a légbre: ő,
[nincs enyhület!
S a szél egy ág hegyére ül, tollászkodik
[szégyenkezön-

Bár, mint előbb már említettem, a kötet alaphangja depressziós, mégis a föl-szabadulás és bátor élet után áhítózó hang, néhány versében már meglepően rátalál a keresett föl-szabadultságra is. Tud ostorozni. Van bíráló, feddő hangja a világ és társai fölött. A friss „Épigrammák“-ra és a „Három szonett“ c. versekre gondolok. Maró gúny s egyben védekezés, kiállás már ez a szürkeség, közöny és sötétenlátás ellen. Előhangja tán egy bátor, hitet sugárzó, élet-igenlő költészetnek.

Seres József

TAKÁTS GYULA: SE ÉG, SE FÖLD. Versék. (Egyetemi nyomda, 1947.)

Ha Takáts Gyula új verseskötetét végigolvastuk, utána úgy érezzük: még a hatodik kötet sem korona Takáts költészetén, de a „Se ég, se föld“-et a nagy kezdetnek is tekinthetjük még újabb horizontok felé. A költő nemhogy semmit